

Ιδιωτικοποιούν το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών!

Χωρίς σεισμική θωράκιση και με ελλιπείς μετεωρολογικές πληροφορίες κινδυνεύει να μείνει η χώρα

ΤΗΣ ΟΛΓΑΣ ΤΑΝΤΟΥ

Παγκόσμια πρωτοτυπία διεκδικεί η χώρα μας, ως το μοναδικό κράτος που θα έχει... ιδιωτικό Αστεροσκοπείο! Κι αυτό, αφού στο βωμό της κρίσης το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών μετατρέπεται από Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) σε Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ), βάσει προσχέδιου νόμου του υπουργείου Παιδείας. Όπως είναι λογικό, η απόφαση έχει προκαλέσει θόρυβο στην επιστημονική κοινότητα των Ελλήνων σεισμολόγων, αφού η πιο σειсмоγενής χώρα της Ευρώπης κινδυνεύει να μείνει χωρίς δίκτυο για πρόβλεψη σεισμών αλλά και με ελλιπείς μετεωρολογικές πληροφορίες.

Στα εκατόν εβδομήντα χρόνια της πορείας του, το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών έχει κατορθώσει πολλά, κερδίζοντας συνεχώς πόντους σε αξιοπιστία, επιστημονική κατάρτιση και διεθνή αναγνώριση. Στα επιτεύ-

ματά του συμπεριλαμβάνονται η συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος, η ίδρυση του Κέντρου Παρακολούθησης για Τσουνάμι στη Μεσόγειο και η ανάδειξη του σε πανευρωπαϊκό κόμβο παρακολούθησης πυρκαγιών και καταγραφής των καμένων εκτάσεων. Όμως, ελέω τρίκας και... Ράιχενμπαχ, το αρχαιότερο ερευνητικό ίδρυμα της Ανατολικής Μεσογείου κινδυνεύει να απωλέσει τα περισσότερα από όσα κατόρθωσε. Μία απλή απόφαση για αλλαγές στο δημόσιο τομέα μπορεί εύκολα να μετατρέψει την ίδια τη χώρα σε τριτοκοσμική επιστημονικά και να τινάξει στον αέρα έρευνες απαραίτητες για την κοινωνία και προγράμματα αξιολήλυτα από τα μεγαλύτερα πανεπιστήμια και επιστημονικά κέντρα του εξωτερικού. Όπως συνομολογούν Έλληνες επιστήμονες και ερευνητές, η μετατροπή του Αστεροσκοπείου σε ιδιωτικό εργαστήριο θα σημαίνει το

τέλος και της ελληνικής ερευνητικής προσπάθειας σχετικά με τα φυσικά φαινόμενα.

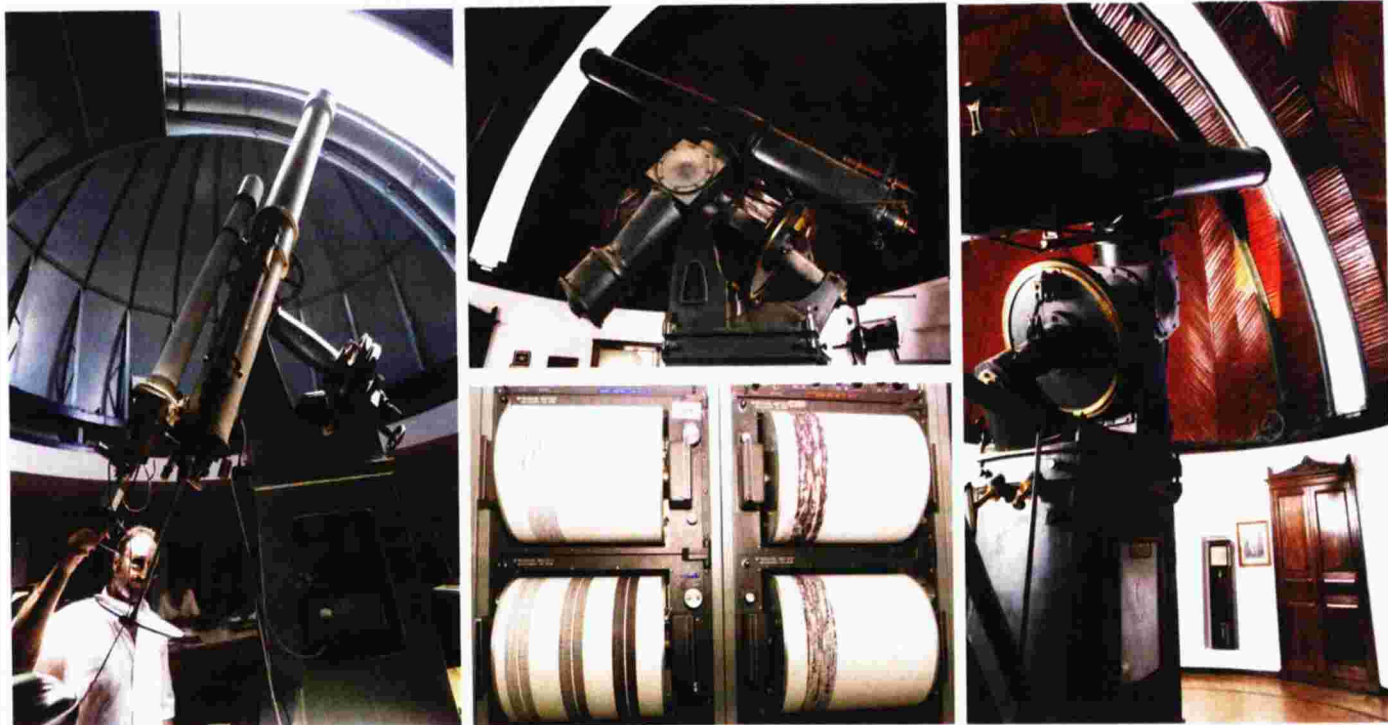
Η έρευνα εκπέμπει... SOS!

Ο πρόεδρος του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών και όλοι οι διευθυντές των Ινστιτούτων του λύνουν τη σιωπή τους και μιλούν αποκλειστικά στα «Επίκαιρα» για τη δυσμενή θέση που βρίσκονται και τη μετάλλαξη που θα υποστεί το σπουδαίο ερευνητικό ίδρυμα.

Ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, κ. Κανάρης Τσίγκανος, δεν αφήνει καμία αμφιβολία για το πόσο κρίσιμη είναι η κατάσταση. «Το Αστεροσκοπείο έχει τεράστια συνεισφορά στην κοινωνία, με τις κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχουμε και την έρευνα. Αυτά τα πράγματα, αν γίνει η ιδιωτικοποίηση που θέλουν τώρα, πρέπει να τα ξεχάσουν. Δεν είμαι σύμφωνος με τη μετατροπή σε ΝΠΙΔ και το έχω δηλώσει κατ' εξακολούθηση στο υπουργείο, στην κυρία Διαμαντοπούλου, καθώς και στο γενικό γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, τον κ. Κοκκινοπλίτη».

Στο ίδιο μήκος κύματος βρίσκεται και ο διευθυντής του Ινστιτούτου Αστρονομίας και Αστροφυσικής, κ. Χρήστος Γούδης, δηλώνοντας πως «η μετάλλαξη του Αστεροσκοπείου

από ΝΠΔΔ σε ΝΠΙΔ είναι πρόβλημα ουσίας. Όλα τα Ινστιτούτα του Αστεροσκοπείου είναι εκφάνσεις μιας δραστηριότητας μιας Πολιτείας που δεν είναι τριτοκοσμική. Άλλωστε, οι επιστήμες είναι δείκτες του ανθρώπινου πολιτισμού, δείκτες προόδου μιας χώρας και, ως εκ τούτου, είναι και δημόσια».

Έτσι, μέσα στο γενικό κλίμα των ημερών, της εφεδρείας, των συρρικνώσεων, των απολύσεων, εντάχθηκε και η ιδιωτικοποίηση του Αστεροσκοπείου- αν ολοκληρωθεί, θα πρόκειται για την «ταφόπλακα» της έρευνας στην Ελλάδα. Η ιδιωτικοποίηση της έρευνας και της Παιδείας είναι ό,τι χειρότερο μπορεί να συμβεί σήμερα. «Είναι ο λάθος τομέας με τον οποίο ασχολούνται καταρχάς, γιατί ό,τι καλύτερο υπάρχει στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή είναι τα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια», λέει κατηγορηματικά ο κ. Γούδης. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό του ΑΕΠ που διατίθεται για την έρευνα στην Ελλάδα είναι το χαμηλότερο σε ολόκληρη την Ευρώπη. Χωρίς έρευνα, όμως, μπορεί να υπάρξει ανάπτυξη; «Όχι», απαντά ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου Ερευνητών του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών και ερευνητής στο Ινστιτούτο Διαστημικών Εφαρμογών και Τηλεπισκόπησης, κ. Νίκος Σηφάκης, διευκρινίζοντας πως «δυστυχώς, πλέον στην Ελλάδα η έρευνα

παίρνει τη μορφή πολυτέλειας. Μέσα σε αυτές τις πιεστικές αποφάσεις που παίρνουμε σε όλους τους τομείς, πάρθηκε και η λάθος απόφαση για την ιδιωτικοποίηση της έρευνας. Θα αλλάξουν άρδην όλες οι κατακτήσεις μας. Σε όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες τέτοιου είδους υπηρεσίες είναι ευθύνη του κρατικού τομέα».

Λεφτά... δεν υπάρχουν!

Τρεις χιλιάδες και πλέον ερευνητές πανεπιστημίων και επιστήμονες από κάθε γωνιά του πλανήτη έχουν υπογράψει τη διαμαρτυρία που έχει αναρτηθεί στο Διαδίκτυο αναφορικά με τη μετατροπή του Αστεροσκοπείου σε ΝΠΙΔ, οι οποίοι ταυτίζονται με τους διευθυντές των Ινστιτούτων, καθώς όλοι τους υποστηρίζουν ότι είναι αδύνατο να χρηματοδοτήσει ιδιώτης τα συγκεκριμένα ερευνητικά προγράμματα, παρόλο που είναι απαραίτητα για τον ελληνικό πληθυσμό.

«Οι ιδιωτικοποιήσεις δημόσιων φορέων έρευνας είναι μια αρνητική εξέλιξη, διότι υπάρχουν υποδομές και υπηρεσίες που προσφέρονται στην Πολιτεία, οι οποίες είναι αδύνατον να καταστούν βιώσιμες, αν δεν υπάρχει ο δημόσιος χαρακτήρας αυτών των κέντρων. Δεν υπάρχουν ούτε ιδιωτικά ούτε κοινοτικά κονδύλια που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τις υποδομές. Έχουμε πολύ καλή παρουσία στην Ευρώπη, υλοποιούμε

κοινοτικά προγράμματα, αλλά, αν δεν υπάρχει δημόσια υποστήριξη αυτών των υποδομών, οι έρευνες θα καταρρεύσουν», υπογραμμίζει ο κ. Δαγκλής.

Ευχή όλων των επιστημόνων στο Αστεροσκοπείο είναι να μην αλλάξει το καθεστώς σε ΝΠΙΔ, ώστε να συνεχιστεί η επιτυχημένη πορεία των εκατόν εβδομήντα ετών. Οι ίδιοι κατανοούν ότι, αν η υπαγωγή στο νέο καθεστώς είναι προαποφασισμένη, τότε ο δρόμος που έχουν μπροστά τους είναι είτε ανηφόρα είτε ακόμη και αδιέξοδο. «Ως ΝΠΙΔ θα πρέπει να εντατικοποιήσουμε τις προσπάθειές μας για την εξεύρεση πόρων που θα έχουν να κάνουν με τη συνέχιση της έρευνάς μας για το περιβάλλον. Είναι δύσκολο να γίνει αυτό στις σημερινές οικονομικές συνθήκες. Οπότε, ο δρόμος που έχουμε να πορευτούμε, σε περίπτωση που περάσει το νομοσχέδιο, είναι ανηφόρα», αναφέρει ο διευθυντής του Ινστιτούτου Ερευνών Περιβάλλοντος και Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΙΕΠΒΑ), κ. Μιχαήλ Πετράκης.

Στο ΙΕΠΒΑ εντάσσεται το Μετεωρολογικό Ινστιτούτο, με εκατόν πενήντα σταθμούς σε ολόκληρη την Ελλάδα, ενώ ταυτόχρονα παρακολουθούνται η κλιματική αλλαγή, η ατμοσφαιρική ρύπανση στο Λεκανοπέδιο κ.ά. Μελέτες που είναι μεν απαραίτητες σε όλους μας, αλλά ποιος επιχειρηματίας θα δεχόταν να τις χρηματοδοτή-

Στο γενικό κλίμα των συρρικνώσεων εντάχθηκε η ιδιωτικοποίηση και του Αστεροσκοπείου. Αν ολοκληρωθεί, θα πρόκειται για την «ταφόπλακα» της έρευνας στην Ελλάδα.

Οι συμβάσεις των ερευνητών θα μετατραπούν σε αορίστου χρόνου και ανά πάσα στιγμή θα μπορεί να απολυθούν, με αποτέλεσμα τα ερευνητικά προγράμματα να παραμένουν ημιτελή...

σει; Υπάρχει κάποια εταιρεία που θα ενδιαφερόταν να συντηρήσει ένα μετεωρολογικό δίκτυο; «Ο ιδιώτης επενδύει σε προϊόντα εφαρμογής στην αγορά. Θα πρέπει αυτοί που πάνε να περάσουν το νομοσχέδιο να έχουν σαφή αντίληψη του ποια είναι τα ερευνητικά κέντρα τα οποία θα πρέπει να στηρίζει το κράτος με δικά του κεφάλαια, τα οποία, σε τελική ανάλυση, αποτελούν και θέματα κρατικής πολιτικής, στα οποία δεν επενδύει κάποιος ιδιώτης», δηλώνει με νόημα ο κ. Γούδης.

«Θα πουλάμε σεισμούς;»

Η αγωνία, βέβαια, των επιστημόνων δεν περιορίζεται μόνο στην τύχη του Αστεροσκοπίου, αλλά και στα δίκτυα παρακολούθησης σεισμών και μετεωρολογικών φαινομένων, που θα απειληθούν με κατάρρευση. Πρόβλημα, όμως, επιβίωσης είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν και οι ίδιοι οι ερευνητές.

«Πώς θα βγούμε; Θα πουλάμε σεισμικές καταστροφές για να συντηρηθούμε;» διερωτάται ο πρόεδρος του Αστεροσκοπίου, κ. Τσίγκανος, αναφορικά με την αδυναμία που θα υπάρξει για τη σωστή συντήρηση των εκατό και πλέον σταθμών σε ολόκληρη την Ελ-

λάδα που καλύπτει το Γεωδυναμικό Ινστιτούτο, για τη σωστή λειτουργία του οποίου απασχολούνται τεχνικοί και ερευνητές σε 24ωρες βάρδιες. Μάλιστα, εδώ εντάσσεται και το Εθνικό Κέντρο Ειδοποίησης για Τσουνάμι σε περίπτωση μεγάλου σεισμού. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά, «αν δεν έχουμε έσοδα για να προστατεύσουμε αυτό το δίκτυο, θα καταρρεύσει. Και ένας ιδιώτης δεν μπορεί να συντηρήσει το εθνικό σεισμολογικό δίκτυο, διότι δεν έχει κέρδος, δεν έχει όφελος. Ποια εταιρεία θα συντηρήσει ένα σεισμολογικό δίκτυο για να προστατεύσει τη χώρα απ' τις καταστροφές; Το κράτος πρέπει να προσφέρει αυτή την ασφάλεια στον πολίτη, ο οποίος γ' αυτό πληρώνει τους φόρους».

Οι συμβάσεις των ερευνητών θα μετατραπούν αυτόματα σε αορίστου χρόνου και ανά πάσα στιγμή θα μπορεί να απολυθούν, με αποτέλεσμα τα ερευνητικά προγράμματα να παραμένουν ημιτελή. Παράλληλα, «δεν είναι εξασφαλισμένη η μισθοδοσία του προσωπικού στα ΝΠΙΔ», επισημαίνει ο κ. Τσίγκανος.

Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι οι μισθοί των ερευνητών του Αστεροσκοπίου –όλοι έχουν έρθει με σπουδές, διδακτορικά και εμπειρία από το

εξωτερικό– είναι οι χαμηλότεροι μισθοί ερευνητών στην Ευρώπη, με το μισθό ενός καινούριου επιστήμονα που πληροί τις τρεις προαναφερθείσες προϋποθέσεις να κινείται στα 800 ευρώ. «Δεν είναι μυστικό πλέον ότι οι περισσότεροι συνάδελφοι ετοιμάζονται να ξαναφύγουν έξω», τονίζει ο πρόεδρος του Συλλόγου Ερευνητών του Αστεροσκοπίου, κ. Σηφάκης, και συμπληρώνει: «Αμφιβάλλω αν οι σύμβουλοι κάποιων υπουργών που κάνουν τέτοιες βιαστικές προτάσεις και προσχέδια νόμου γνωρίζουν το έργο του Αστεροσκοπίου· απλώς θεωρούν ότι κάνουν οικονομία κλίμακας. Τι οικονομία κλίμακας; 5 εκατ. ευρώ παίρνει ολόκληρο το Αστεροσκοπείο. Τι οικονομία να κάνεις; Δεν κάνεις οικονομία. Κάνεις συρρίκνωση και διάλυση. Το οδηγείς στο μαρσασμό πλέον». Ταυτόχρονα, ο αντιπρόεδρος του Συλλόγου Ερευνητών, κ. Παναγιώτης Μπούμης, υπογραμμίζει ότι «πρέπει να γίνει ένας νέος νόμος για την έρευνα, αλλά κατόπιν σωστής διαβούλευσης με το ερευνητικό προσωπικό και όχι από τεχνοκράτες, που δεν έχουν ιδέα του τι γίνεται και ποιες είναι οι ανάγκες της έρευνας και κάνουν ένα νόμο με βάση αυτά που τους ζητά η τρόικα για να μειωθεί το κόστος στο Δημόσιο». ■

Το τηλεσκόπιο «Αρίσταρχος».

Το Αστεροσκοπείο που κατασκευάστηκε για να... μην λειτουργήσει

Στα τραγελαφικά περιστατικά που χαρακτηρίζουν την ελληνική πραγματικότητα, ακόμα και στις πιτυχές της που απαιτούν ιδιαίτερη σοβαρότητα, καταγράφεται και η απίστευτη ιστορία του Αστεροσκοπίου Χελμού, το οποίο, έπειτα από πολυετείς προσπάθειες και κόστος κατασκευής 5 εκατ. ευρώ, όταν ολοκληρώθηκε... σταμάτησε ουσιαστικά να λειτουργεί! Παίρνοντας τα πράγματα από την αρχή, η κατασκευή του Αστεροσκοπίου Χελμού, του δεύτερου μεγαλύτερου αστεροσκοπίου της διηπειρωτικής Ευρώπης, ολοκληρώθηκε το 2007. Υπάγεται στο Ινστιτούτο Αστρονομίας και Αστροφυσικής του Αστεροσκοπίου Αθηνών, ενώ το τηλεσκόπιο που διαθέτει και το οποίο είναι κατάλληλο για την ανακάλυψη και τη μελέτη πλανητών σε άλλα ηλιακά συστήματα –το τηλεσκόπιο «Αρίσταρχος»– κερδίζει τα βλέμματα ξένων πανεπιστημιακών, οι οποίοι ζητούν να «υπενοικιάσουν» το νέο χώρο για τεχνικές παρατηρήσεις, απ' όπου θα παράγονταν σημαντικά επιστημονικά αποτελέσματα.

Πώς συμπεριφέρθηκε η επίσημη Πολιτεία σε αυτό το τεχνολογικό επίτευγμα την ίδια χρονιά που ολοκληρώθηκε; Σταμάτησε τη χρηματοδότηση του Αστεροσκοπίου, δεν διατέθηκε ποτέ τεχνικό προσωπικό, με αποτέλεσμα η «υπενοίκιαση» που θα έφερνε συνάπταγμα στην Ελλάδα να μην γίνει ποτέ. Επιπλέον, οι συνεργασίες που έχουν γίνει στα τέσσερα χρόνια που ακολούθησαν με ξένα πανεπιστήμια, όπως του Μπέιζινγκ, του Λίβερπουλ και του Μάντσεστερ, επιτεύχθηκαν χάρη στους ερευνητές, οι οποίοι, με προσωπικά τους έξοδα, προσπαθούν να διατηρήσουν στη ζωή το τεχνολογικό επίτευγμα που αφέρθηκε από την Πολιτεία να πεθάνει τη στιγμή που γεννήθηκε.

«Μας έχουν πνίξει από πλευράς δημόσιας στήριξης», δηλώνει ο κ. Γούδης, που είναι υπεύθυνος για το Αστεροσκοπείο Χελμού. «Εμείς στηρίζουμε το έργο και αναπνέει, απλά σίγουρα δεν μπορεί να εκπληρώσει την αποστολή του. Ποτέ δεν έχει εκεί μόνιμο προσωπικό, δεν μπορεί να δοθεί όλη στη διεθνή ούτε καν στην τοπική κοινότητα για παρατηρήσεις, διότι δεν υπάρχει στήριξη. Δεν υπάρχει καν έδρα για προσωπικό», μας λέει, ενώ ο υπεύθυνος του τηλεσκοπίου «Αρίσταρχος», κ. Μπούμης, συμπληρώνει πως «από τα τέλη Αυγούστου που συνέβη μια ηλεκτρονική βλάβη προσπαθούμε εμείς, που δεν είμαστε τεχνικοί, να βγάλουμε άκρη του τι συμβαίνει!»...